

Asia: VN/27126/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto

Huomiot hallituksen esityksen yleisperusteluihin (esityksen luvut 1-5 ja 8-12)

Yleisperusteluissa on kuvattu sähköisen asioinnin nykytilaa sekä asioinnin kehittämistä. Sähköistä asiointia on käsitelty edelleen säännöskohtaisissa perusteluissa, esimerkiksi 9 §:n osalta. Sähköisenä yhteyspisteenä tulotisiin käyttämään työ- ja elinkeinoministeriön toteuttamaa Luvat ja valvonta - palvelua.

Ympäristölupavastuualueet nostavat esille, että merkittävät asiakasta avustavat ja viranomaisten työn tehostamiseen tähtäävät toiminnallisuudet on tällä hetkellä toteutettu aluehallinnon asiointipalvelualustalla olevalla Ympäristöasioiden lupapalveluun Luvat ja valvonta -palvelun sijaan. Esimerkiksi laitoksen ympäristö- tai vesitalouslupahakemuksen laatimisen voi aloittaa syöttämällä hankkeen niukat yhteiset tiedot Luvat ja valvonta -palvelussa, mutta pääasiallinen ympäristö- ja/tai vesitalouslupaan liittyvä hakemussisältö kuitenkin kerätään Ympäristöasioiden lupapalvelussa, jossa on myös mahdollisuus hakemuslomakkeiden mukauttamiseen hanketyypin mukaisesti. Lisäksi viranomaisen ja asiakkaan tosiasiallinen yhteydenpito hakemuksen käsittelyn aikana, kuten erilaisiin pyyntöihin vastaaminen, tapahtuu Ympäristöasioiden lupapalvelussa, vaikka Luvat ja valvonta - palveluun tulee tällä hetkellä seurantatietona tieto hakemukseen mahdollisesti tehdystä täydennyspyynnöstä sekä tieto asiassa annetusta päätöksestä. Edelleen voidaan todeta, että Luvat ja valvonta -palvelu kattaa vain luvituksen osuuden eikä siihen ole nykyisin integroitu valvontaan liittyviä palveluita. Näin ollen esimerkiksi muutostilanteita koskevissa hakemusasioinneissa jo kertaalleen viranomaiselle toimitettujen raportointitietojen hyödyntäminen vaatisi valvontatietojen integrointia Luvat ja valvonta -palveluun. Sen sijaan Ympäristöasioiden lupapalvelu sijaitsee jo nyt samalla aluehallinnon sähköisellä palvelualustalla ympäristölupien valvontapalvelun (YLVA) kanssa, jolloin tietojen yhteiskäyttö luvituksen ja valvonnan välillä voisi olla tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa aluehallinnon sähköisellä palvelualustalla. Ylipäätään asiakaslähtöisyys sen suhteen, että yksi ja sama yhteyspiste palvelee asiakasta hakemuksen käsittelyn ja toiminnan aikana toteutuu jo aluehallinnon sähköisellä palvelualustalla.

Luvat ja valvonta -palvelun tämänhetkisen toteutuksen lisäarvo viranomaisille on lisäksi varsin rajallinen yhteensovittavien menettelyjen (ympäristö-/vesitalouslupa ja Tukesin lupa) kohdalla, sillä hankkeen yhteisten niukkojen tietojen lisäksi viranomaiset näkevät palvelussa käytännössä vain tiedon muista hankkeeseen liittyvistä hakemuksista, muiden viranomaisten täydennyspyyntöjen sisällöt ja tiedon annetuista päätöksistä. Yhteensovittamisen käytännön haasteita järjestelmien osalta on kuvattu yksityiskohtaisemmin lausunnossa 12 §:n kohdalla.

Ympäristöasioiden lupapalvelu mahdollistaisi myös yhteiskäsiteltäviksi esitettyjen asioiden, kuten luonnonsuojelulain mukaisten poikkeuksien, tuomisen sähköisten asiointien piiriin suhteellisen yksinkertaisesti, koska palvelun laajasta tietosisällöstä voidaan suodattaa erilaisille hanketyypeille sopivat tietokentät ja laatia täyttöohjeet. Järjestelmän nykyinen toteutus on jo sellainen, että erilaisia valtion lupaviranomaiselta haettavia lupia voi myös hakea joko erikseen tai yhdessä ja ne voidaan käsitellä yhtenä kokonaisuutena siten, että niistä voidaan antaa yhteinen päätös.

Luvat ja valvonta -palvelun kehittäminen sekä asiakasta monipuolisesti palvelevaksi ja heidän hallinnollista taakkaansa vähentäväksi yhden luukun palveluportaaliksi vaatisi systemaattista tarkastelutapaa ja kehittämistä sekä kehittämistyöhön varattuja resursseja. Mikäli nykyisin Ympäristöasioiden lupapalveluun toteutettuja toimintoja siirretään tai kehitetään jatkossa osaksi Luvat ja valvonta -palvelua, vaatisi tämä runsaasti kehittämistyötä ja siihen tarvittavan rahoituksen. Muussa tapauksessa Ympäristöasioiden lupapalvelun tulevaisuus lupa- ja valvontaviraston asiointipalveluketjussa tulee turvata.

Ympäristölupavastuualueet huomauttavat vielä, että monen viranomaisen yhteiset sähköiset alustat kehittyvät jatkuvasti ja niitä pitää myös teknisesti ylläpitää. Tämä vaatii resursseja alustojen kehittymisen seurantaan ja sen myötä myös palvelujen teknisen toimintakyvyn ylläpitämiseen. Lisäksi palvelut on pidettävä ajantasaisena myös sisällöllisesti.

Edellä esitetyn mukaisesti huomioida ja arvioida tulisi aluehallinnon asiointipalvelualueen palvelujen tarjoamat mahdollisuudet sähköisen yhteyspisteen kehittämisessä.

1 luku Yleiset säännökset

1 § Lain tarkoitus

AVlen ympäristölupavastuualueet pitävät lakiehdotukselle hyvänä lähtökohtana sen 1 §:n perusteluita (s. 98), joiden mukaan ”aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhdistyessä Lupa- ja valvontavirastoksi olisi tarpeen säätää nykyistä kattavammin ympäristöasioiden käsittelystä uudessa virastossa”. Tämä lähtökohta ei kuitenkaan varsinaisesta pykäläluonnoksesta ilmene, sillä pykäläluonnoksessa viitataan vain lupamenettelyihin. Epäselväksi jää myös, mitä tarkemmin ottaen tarkoitetaan mainituilla lupamenettelyillä. Ympäristölupavastuualueiden näkemyksen mukaan pykälän tekstiä tulisi laajentaa vastaamaan edellä mainittua perustelua.

2 § Ennakollinen ohjaus

AVI:n ympäristölupavastuualueet huomauttavat, että vaikka pykäläluonnoksen perusteluissa tavoitteeksi on nostettu prosessinjohton tehostaminen, jää epäselväksi, mitä koordinoititehtävä tarkemmin ottaen sisältää ja mikä sen tarkoitus on. Epäselväksi jää myös, kenelle koordinoititehtävä kuuluu. Mikäli tehtävä on jotenkin erillään substanssilainsäädännön mukaisista nykyisistä viranomaisista ja rooleista, tulisi tämä todeta. Vähintään pykälän perusteluista on tarpeen täydentää. Myös suhde 6 §:ään on tarpeen tarkistaa, koska tällä hetkellä molempien pykälien perusteluista saa kuvan, että ne molemmat koskevat sekä ennakollista menettelyä että lupamenettelyvaihetta. Jää epäselväksi, milloin ennakollinen ohjaus ja koordinoititehtävä loppuu.

Tässä yhteydessä ympäristölupavastuualueet kiinnittävät koko esityksen osalta erityistä huomiota siihen, että Lupa- ja valvontavirasto tulee toimimaan ympäristöasioissa useissa eri rooleissa, kuten lupaviranomaisena, valvontaviranomaisena, YVA-lain mukaisena yhteysviranomaisena, luonnonsuojelulain mukaisena viranomaisena sekä yhteyspisteviranomaisena. Substanssilainsäädännössä, erityisesti vesilaisissa ja ympäristönsuojelulaisissa, tehtävät on osoitettu tietyille viranomaiselle (lupa-/valvontaviranomainen). Lainsäädännön tulkinnan, termistön yhdenmukaisuuden sekä uuden viraston organisoitumisen ja tehtävien ja vastuiden selkeyden näkökulmasta on kannatettavaa, että myös nyt kysymyksessä olevaa lakia ja sen yksittäisiä säännöksiä täsmennettäisiin tältä osin ja käytettäisiin substanssilainsäädännön mukaista roolien erottelua. Tarvittaessa voitaisiin käyttää myös esimerkiksi ehdotuksen 21 §:ssä käytettyä termiä ”toimivaltainen viranomainen”, jolloin kyseinen viranomainen ilmenisi substanssilainsäädännöstä.

Ympäristölupavastuualueet pyytävät selventämään perustelutekstin osalta, mihin viitataan pykäläluonnoksessa mainituilla selvitysmenettelyillä.

Ympäristölupavastuualueet kiinnittävät huomiota siihen, mitä on todettu 6 §:n perusteluissa (s. 103) eli ”ennakollinen ohjaus tai hakijan neuvonta ei kuitenkaan tarkoittaisi sitä, että hankkeen edellyttämien selvitysten tekemisen tai prosessin aikataulutuksen tehtävä siirrettäisiin hakijalta viranomaiselle. Hakijan ja sen konsultin vastuulla olisi edelleen tarvittavien selvitysten, arviointien ja muiden hakemusasiakirjojen tuottaminen ja oman hankkeensa koordinoinnista vastaaminen. ...”. Lakiehdotuksen 2 § ja sen perusteluista voi kuitenkin osaltaan saada sellaisen kuvan, että esimerkiksi näitä hakijan ja konsultin vastuita kuuluisi myös viranomaiselle eikä kyse olisi enää puolueettomasta ja riippumattomasta viranomaistoiminnasta ja viranomaisen prosessinjohtosta. Myös 2 §:n perusteluissa on syytä korostaa hakijan ja konsultin vastuuta hankkeestaan, sen etenemisestä sekä tarvittavien tietojen hankkimisesta, sekä viranomaistoiminnan puolueettomuutta ja riippumattomuutta.

Lisäksi huomiota kiinnitetään siihen, että pykäläluonnoksessa on mainittu ainoastaan lupamenettelyjen sujuvoittaminen. Ennakollisen ohjauksen tavoitteena tulisi olla kaikkien

menettelyjen, kuten esimerkiksi YVA-menettelyjen ja muiden vastaavien menettelyjen, sujuvoittaminen ja myös nämä olisi syytä huomioida esityksessä.

3 § Soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

AVlen ympäristölupavastuualueet katsovat, että lakiehdotuksen 3 §:ää ja sen perusteluita on syytä vielä tarkastella.

Ensinnäkin on syytä tarkastella, kattaako ehdotettu 3 § kaikki tarpeelliset lait. Ympäristöalan viranomaistehtävistä säädetään esimerkiksi myös jätelaissa, YVA-lainsäädännössä sekä vesien- ja merenhoitoa koskevassa lainsäädännössä. Esimerkiksi jätelaki sekä sen nojalla annetut asetukset ovat varsin keskeistä lainsäädäntöä, ja ne ovat myös jatkuvassa muutoksessa muun muassa EU-lainsäädännön muuttuessa. Ympäristölupavastuualueet pyytävätkin vielä tarkistamaan jatkovalmistelussa, ettei soveltamisalaan jää puutteita, jotka voisivat vaikeuttaa lain soveltamista ja tulkintaa.

Toiseksi ympäristölupavastuualueet kiinnittävät huomiota siihen, mihin on viitattu jo edellä 1 ja 2 §:ien kohdalla, että ehdotuksen 3 §:n perusteluissa viitataan tällä hetkellä erityisesti lupa-asioihin. Ehdotuksen 3 §:n sanamuoto koskee kuitenkin yleisemmin Lupa- ja valvontaviranomaisen toimivaltaan kuuluvaksi säädettyjen ympäristöasioiden käsittelyä. Valtion lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluu myös muita kuin lupa-asioita (ilmoitus-, korvaus-, hallintopakko- muut hakemusasiat). Pykälän sanamuodon ja perusteluiden tulee olla yhdenmukaisia siten, että ne kattavat kaikki voimassa olevassa lainsäädännössä valtion lupaviranomaiselle säädetty tehtävät ja menettelyt, sillä substanssilainsäädäntöön ei tältä osin ole esitetty muutosta. Mikäli soveltamisalaan on tarkoitus tehdä rajauksia, tulisi ne esittää selkeästi, perustella sekä arvioida niiden vaikutukset.

Lisäksi on huomioitava, että kun viitataan Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvaksi säädettyjen ympäristöasioiden käsittelyyn, on ymmärrettävä tämän tarkoittavan myös valvontaviranomaisten sekä osittain myös yleisen edun valvonnan tehtäviä sekä YVA-yhteysviranomaisen ja yhteyspisteviranomaisen tehtäviä, vaikka toisaalta esitetyn 3 §:n sanamuodon ulkopuolelle on jätetty merkittävä määrä ympäristönsuojelulainsäädäntöä, kuten edellä on todettu. Ympäristölupavastuualueiden näkemyksen mukaan olisi tärkeää sisällyttää myös pääsääntöisesti ainakin kaikkien valituskelpoista päätöstä edellyttävien asioiden käsittely kyseessä olevaan lakiin. Uutta virastoa koskevan esityksen mukaan asioiden ratkaisovalta on osastopäälliköllä, ellei muualla toisin säädetä (laki Lupa- ja valvontavirastosta 6 §, lausunnolla ollut luonnos). Jotta myös muun muassa valvontatehtävissä riippumattomuus toteutuu, tulisi valvonta-asioiden käsittelystä säätää kyseessä olevassa laissa. Lisäksi sillä olisi uuden viraston organisaatorakennetta selkiyttävä vaikutus ympäristötoimialan osastolla.

Tulisi siis harkita, millä sanamuodoilla lainsoveltamisalaan kuuluvia tehtäviä on tarpeen ilmaista ja miten perustelutekstin muotoilua voisi muuttaa niin, että kaikki tarkoituksenmukaisesti lain soveltamisalaan kuuluvat kaikkien asianomaisten viranomaisten tehtävät tulisivat katetuiksi. Nyt esitetyn 3 § perusteluineen jättää asian epäselväksi ja esittää osaltaan soveltamisalan hyvin suppeasti.

Esitetyn 3 §:n perustelutekstissä (s. 100) on huomautettu, että soveltamisalaa on osin muissa säännöksissä tarkennettu, mikä tarkoittaa erityisesti asioiden ratkaisemista koskevaa 6 lukua. Tulisi vielä harkita, olisiko selkeämpää määrittellä 6 luvun soveltamisala myöhemmin kyseisen luvun perusteluissa tai jopa lain tasolla. Ehdotuksen 3 §:n osalta tulisi soveltamisala kuvata riittävän laajaksi ja jättää siihen vain maininta soveltamisalan tarkennuksista muissa säännöksissä. Ylipäätään ympäristölupavastuualueet huomauttavat, että lakiehdotuksen eri säännökset koskevat useita eri lakeja vaihtelevasti; välillä laajemmin, välillä suppeammin ja myös eri tavoin. Kokonaisuutena ehdotuksen eri kohdista on vaikea tulkita, minkä lakien mitä menettelyjä kukin kohta koskee/ei koske. Tähän olisi syytä kiinnittää huomiota jatkovalmistelussa. Epäselvyydet voivat vaikeuttaa uuden viraston toiminnan järjestämistä.

Ehdotuksen 3 §:n perustelujen mukaan pykälä on uusi (s. 100). Ympäristölupavastuualueet pyytävät tarkentamaan, mitä tällä tarkoitetaan, kun otetaan huomioon, että voimassa olevassa laissa ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa on pykälä (1 §) lain soveltamisalasta ja esitetyn 3 §:n perustelujen mukaan esitetty pykälä perustuu osin tähän pykälään.

2 luku Yhteyspisteviranomainen

4 § Yhteyspisteviranomainen

AVlen ympäristölupavastuualueiden mukaan esitetyn 4 §:n ilmaisuja olisi tarpeen vielä tarkentaa siten, että siitä käy selvästi ilmi sen koskevan vain pykäläluonnoksessa mainittujen lakien tarkoittamia hankkeita, jotta se ei sekoitu yleiseen ohjaus- ja koordinoititehtävään. Lisäksi todetaan, että yhteyspisteviranomaisen ja toimivaltaisen lupaviranomaisen tehtävät kuuluvat usein samalle virastolle eli Lupa- ja valvontavirastolle. Tässäkin yhteydessä pyydetään selventämään, kenelle yhteyspisteviranomaisen tehtävä Lupa- ja valvontavirastossa kuuluu. Mikäli tähän on ajateltu mahdollisesti liittyvän jotain sisäisiä menettelyjä, ei näitä ole esityksessä käsitelty.

5 § Määräaikojen seuranta

AVlen ympäristölupavastuualueet kiinnittävät huomiota siihen, että esitetystä 5 §:ssä säädetty uudet menettelyt ja tehtävät tulee ilmaista riittävän täsmällisesti. Uudet viranomaisten väliset ilmoittamista, tiedottamista ja määräaikojen seuranta koskevat velvoitteet voivat johtaa viranomaisten nykykäytäntöjen monimutkaistumiseen ja vaikuttaa prosessien sujuvuuteen myös negatiivisesti.

Luvat ja valvonta -palveluun on toteutettu RED II-yhteyspisteviranomaisen käyttöön työkaluja muun muassa määräaikojen seurantaan varten. Nämä työkalut eivät ole käytössä lupaviranomaisen nykyisissä työtehtävissä. Yhteyspisteviranomaisen työkalujen käyttöönotto kriittisten raaka-aineiden asetuksen ja nettonollateknologia-asetusehdotuksen mukaisen yhteyspisteviranomaisen työkaluiksi vaatii tarkastelun, soveltuvatko ne myös tähän käyttötarkoitukseen. Lisäksi voidaan tarvita myös integraatioita lupaviranomaisen käsittelyjärjestelmiin sujuvan työskentelyn mahdollistamiseksi.

3 luku Asioiden käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

6 § Neuvonta ja viranomaisten yhteistyö

AVlen ympäristölupavastuualueet huomauttavat, että epäselväksi jää, mitä menettelyjä ja asioita kyseinen pykäläluonnos koskee. Perusteluissa on mainittu erityisesti lupamenettelyt, mutta toisaalta myös YVA ja muut menettelyt. Epäselvää on jälleen myös, missä roolissa viranomainen on tehtävästä vastuussa. Myös 2 ja 6 §:ien suhde jää epäselväksi.

Pykäläluonnoksen perusteluissa (s. 103) on viitattu mahdollisuuteen vähentää yllättäviä lisäselvitys- ja täydennyspyyntöjä lupaviranomaisen ja hakijan yhteistyön ja ennakoinnin myötä.

Ympäristölupavastuualueet toteavat, että viranomaistoimintaa hakemusten sisällön osalta ohjaavat lainsäädännössä jo säädetyt hakemusten sisältövaatimukset.

Ympäristölupavastuualueet katsovat, että pykäläluonnoksesta jää epäselväksi, viitataanko sillä ennakkoliseen neuvontaan vai neuvontaan ja tapaamiseen asian tultua vireille. Lain tasolla täytyy erottaa selvästi, koskeeko säännös ennakkollista menettelyä vai asian käsittelyä asian tultua vireille.

Pykäläluonnoksen perustelutekstin mukaan tapaamisista laadittaisiin muistio, joka liitettäisiin osaksi asian käsittelystä syntyneitä aineistoja. Ympäristölupavastuualueet katsovat, että ennen asian vireilletuloa järjestetyn tilaisuuden muistio ei kuulu asian käsittelyaineistoon, joten se on edelleen tarpeeton tai hakijan itsensä laadittavissa. Viranomainen ei voi myöskään ennen asian vireille tuloa ottaa tarvittavien selvitysten lopulliseen sisältöön kantaa, sillä ratkaisukokoonpanon on voitava riippumattomasti arvioida asiassa tarvittavat selvitykset. Muistiota koskevan ehdotuksen sisällyttäminen hallituksen esitykseen voisi saattaa viranomaisen asiakirjoiksi sellaisiakin neuvottelumuistioita, joista lupahakemusta ei tule tai lupahakemus tulee lopulta aivan erisältöisenä. Muistioissa käsitellään usein hakijoiden yritystoimintaan liittyviä seikkoja, joita hakija ei välttämättä vielä ennakkoneuvotteluvaiheessa halua saattaa julkisuuteen. Jo pelkästään neuvottelun käyminen asiasta viranomaisen kanssa voi olla hankkeesta vastaavan näkökulmasta salassa pidettävä tieto. Jos tällaisesta muistiosta tulee heti ennen hakemusasian vireilletuloa viranomaisen asiakirja ja kun viranomaisen asiakirjoja koskee julkisuuslaki, tällä hallituksen esityksessä esitetyllä kannanotolla voi olla vaikutusta tai seurauksia ennakkoneuvottelumuistioiden salassapitoharkinnalle nykyiseen käytäntöön verrattuna. Nykyinen käytäntö, jossa hankevastaavan

edustaja laatii muistion, on toimiva, joten ympäristölupavastuualueet katsovat, että toimintatapaa ei ole tarpeen muuttaa.

Asian vireille tulon jälkeen käsittelyvaiheiden dokumentointi on viranomaisen vastuulla. Tällöin järjestetyssä tapaamisessa todetuista täydennystarpeista toimitetaan pyyntö aina kirjallisesti ja tämä liitetään käsittelyaineistoon. Muistio ei voi korvata hakemuksen tietoja eikä hakemusasioita käsitellä suullisesti. Asian käsittely on kirjallista (poikkeuksena vesilain 11 luvun 15 §:n mukainen suullinen todistelu) ja suullinen neuvonta vireille tulon jälkeenkin on neuvontaa eikä asian käsittelyä. Asioiden kirjaaminen muistioksi viranomaisen toimesta saattaisi myös johtaa käsitykseen, että asioista olisi neuvontatilaisuudessa sovittu, joten muistion sisällössä tulisi pitäytyä vain käytännön järjestelyjä koskevissa asioissa. Muistion laatiminen osaltaan lisäisi edelleen viranomaisen työtä ja laajentaa neuvontaa siitä, mitä hallintolain 8 §:ssä maksuttomalta neuvonnalta edellytetään. Tällä hetkellä vain asian vireille tulon jälkeen järjestettävät tapaamiset lasketaan mukaan asian käsittelyyn kuuluvaan maksulliseen työaikaan.

Tässä yhteydessä ympäristölupavastuualueet kiinnittävät yleisemminkin lakiehdotuksessa huomiota siihen seikkaan, että nyt kyseessä olevassa laissa on esitetty säädettäväksi asioista, joista on jo säädetty substanssilaeissa. Esimerkiksi hakijan ohjauksesta, neuvonnasta ja yhteistyöstä on säädetty jo ympäristönsuojelulain 39 a ja 44 b §:issä. Nyt on tarkoitus säätää ohjauksesta ja neuvonnasta kahdessa uudessa pykälässä (2 ja 6 §:t). Jatkovalmistelussa on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei säännösten välille jää ristiriitoja ja ettei lainsäädäntö pirstoudu ilman tarkoitusta. Myös termistön yhdenmukaisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Ympäristölupavastuualueet ehdottavat, että lupamenettelyihin liittyvät ennakkolliset neuvottelut säädettäisiin maksullisiksi, sillä niihin liittyvä neuvonta on paljon laajempaa ja syvällisempää kuin hallintolain 8 §:ssä neuvonta. Ennakollisissa neuvonnassa keskitytään hyvin paljon erittäin vaativiin asiasisältöihin, kun hallintolaissa tarkoitettu neuvonta on lähinnä prosessiin liittyvää neuvontaa. Ennakkoneuvotteluissa käsiteltäviä asioita ovat tyypillisesti esimerkiksi lainsäädännön vaatimukset mukaan ottaen varovaisuusperiaate, ympäristön tilaan ja sen muuttumiseen liittyvät vaatimukset, erilaisten mallinnuksien reunaehdot sekä käyttöoikeuksiin liittyvät seikat. Lupamenettelyihin liittyvä ennakkollisen työn maksullisuus sopisi säädettäväksi nyt kyseessä olevassa laissa. Tarkemmin maksun määrästä ja muista seikoista voitaisiin säätää asetuksella.

7 § Käsittelyaikaa koskeva arvio

AVlen ympäristölupavastuualueet huomauttavat aikaisempaan viitaten, että pykäläluonnoksessa ei ole mainittu, mitä viranomaista se tarkemmin ottaen koskee. Lakiehdotuksen 7 §:n tulisi koskea lupaviranomaista. Pykäläluonnoksessa tai sen perusteluissa ei myöskään tarkenneta, milloin julkaistava arvio päätöksen antamisajankohdasta on annettava. Lupapäätöksen antamisajankohta on vaikea arvioida heti hakemuksen vireilletulon yhteydessä, sillä mahdolliset täydennystarpeet pidentävät käsittelyaikaa ja riittävien täydennysten saantiajankohtaa voi olla vaikea ennakoida. Siksi

ympäristölupavastuualueet ehdottavat esimerkiksi seuraavaa täsmennystä: ”Lupaviranomaisen on esitettävä arvionsa lupapäätöksen antamisajankohdasta ja julkaistava se tietoverkossa hakemusasian tiedoksiannon yhteydessä”. Hakemusta kuulutettaessa päätöksen antamisajankohta on jo täsmällisemmin arvioitavissa. Selvyyden vuoksi pykälässä tulisi todeta, että asia voidaan ratkaista esitetystä arviosta poiketen.

Lisäksi ympäristölupavastuualueet toteavat, että lupaviranomaisella ei toistaiseksi ole työkaluja arvion tekemiseen eikä arvion julkaisemiseen. Työkalut tulisi toteuttaa sähköiseen käsittelyjärjestelmään, josta arvio voitaisiin julkaista sekä hakijan sähköiseen asiointiympäristöön että lupien tietopalveluun yleisön saataville. Lisäksi työkalussa voitaisiin huomioida käsittelyaikatiedon välittyminen myös yhteispisteviranomaisen määräaikojen seurantatyökaluihin. Tämä vaatii kuitenkin järjestelmäkehittämisesursseja ja tarvittavan rahoituksen.

8 § Asioiden käsittelyn edellyttämä asiantuntemus

AVlen ympäristölupavastuualueet viittaavat siihen, mitä aiemmin on todettu lain soveltamisalan riittävästä kattavuudesta 3 §:n kohdalla. Siten myös ehdotetun 8 §:n perusteluissa tulisi arvioida, mitä muutos tarkoittaa esimerkiksi ympäristönsuojelulain mukaisissa valvontatehtävissä, maaperän pilaantumisen kunnostamista koskeissa asioissa tai muissa ympäristöasioissa. Tulisi harkita, olisiko syytä lisätä asiantuntemusta koskeva vaatimus koskemaan myös muuta asioiden käsittelyä, kuten valvontatoimia (siis valmisteltaessa, käsiteltäessä ja ratkaistaessa), jotta varmistettaisiin kaikkien osaston tehtävien hoitamisessa riittävä asiantuntemus.

9 § Sähköinen asiointi

AVlen ympäristölupavastuualueet viittaavat siihen, mitä aiemmin on yleisperustelun kohdalla todettu sähköisistä järjestelmistä. Tällä hetkellä Luvat ja valvonta -palvelun kautta on tullut vireille vain yksittäisiä asioita ja kyseinen palvelu on tulevan viraston palveluiden suhteen keskeneräinen. Sen sijaan Ympäristöasioiden lupapalvelua on kehitetty asiakkaita ja viranomaisia avustavaksi ja sitä kehitetään edelleen LUVAKE-hankkeessa, mikä tulisi huomioida esityksessä. Huomioida tulisi lisäksi valvontaan ja ELY-keskusten nykyisiin muihin tehtäviin liittyvät sähköiset palvelut ja ratkaisut.

Lisäksi ympäristölupavastuualueet pyytävät jatkovalmistelussa kiinnittämään yleisesti huomiota lakiehdotuksen sisältämien viittaussäännösten selkeyteen ja harkitsemaan, tarvitaanko muutoksia myös substanssilainsäädäntöön, jotta lain sisältö olisi yksiselitteinen. Tähän on kiinnitetty huomiota jo aiemmin lausunnossa 6 §:n kohdalla. Esimerkiksi ehdotuksen 9 §:n 1 momentissa käytetty ilmaus ”sen estämättä, mitä...säädetään, ...” on varsin hankala ja tulisi harkita, tulisiko myös ympäristönsuojelulain 39 §:ää muuttaa, sillä sitä koskevan hallituksen esityksen (HE 268/2018 vp.) mukaan kyseisen pykälän sähköisen asiointivelvoitteen täyttäisi joko sähköisen lupajärjestelmän kautta tai sähköpostitse toimitettu hakemus.

Velvoite toimittaa hakemukset käsiteltäväksi sähköisen yhteyspisteen kautta ei ota huomioon sitä, että sähköiset järjestelmät eivät ainakaan vielä sovi salassa pidettävien aineistojen toimittamiseen. Lainsäädäntö ei siten tältä osin saa vaatia yksinomaan sähköisen asiointin käyttämistä, kun kyse on salassa pidettävästä aineistosta, vaan vähintään salassa pidettävät tiedot on voitava toimittaa tietoturvalisella tavalla.

Ehdotuksen 9 §:n 2 momentissa pyritään antamaan luonnolliselle henkilölle mahdollisuus jättää hakemus myös muutoin kuin sähköisen yhteyspisteen kautta eli luonnollinen henkilö voisi jättää hakemusasiakirjat paperisina. Ympäristölupavastuualueet pitävät säännöksen muotoilua lupaviranomaisen näkökulmasta liian rajaavana ja työläänä, sillä asiakirjat arkistoidaan kuitenkin sähköisesti. Luonnolliselle henkilölle tuleekin jättää edelleen mahdollisuus toimittaa asiakirjat sähköpostitse. Momentin ensimmäinen virke ehdotetaan muotoiltavan esimerkiksi seuraavasti: ”Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi kuitenkin jättää lupahakemuksen ja sen liitteet myös muuten kuin sähköisen asiointipalvelun kautta.”. Hakemusasiakirjojen toimittaminen pyynnöstä myös paperisena on kuitenkin tarpeen esimerkiksi laajojen vesistön pinnankorkeuteen vaikuttavien hankkeiden osalta, koska muun muassa laajojen kartta-aineistojen tarkasteleminen paperilta on näissä asioissa digitaalista tarkastelua helpompaa.

10 § Eräiden EU-säädösten mukaisten hankkeiden etusija

AVlen ympäristölupavastuualueet toteavat, että esitettyjen 10 ja 11 §:ien perusteluissa puhutaan paitsi etusijasta myös kiireellisestä käsittelystä ja nopeutetusta käsittelystä. Etusijalle ottaminen tarkoittaa, että asia otetaan kiireellisesti käsittelyyn sen jokaisessa vaiheessa, mutta normaalia menettelyä noudattaen. Sen ei tulisi tarkoittaa, että asia pitäisi käsitellä nopeutetusti normaalista menettelystä poikkeavasti esimerkiksi päätöstä valmisteltaessa ja ratkaistaessa tai että jokin käsittelyvaihe jätettäisiin pois. Lakiehdotuksen 10 §:n perustelutekstiä olisi syytä muuttaa 1 momenttia koskevan toisen kappaleen alun (s. 107) osalta seuraavasti: ”Etusijamenettely tarkoittaisi, että asia otetaan käsittelyyn kiireellisesti, kun hakemus selvityksineen olisi riittävä. Hakemus käsiteltäisiin kiireellisenä sen kaikissa vaiheissa. Lupa- ja valvontavirastossa kiireellinen käsittely koskisi sen toimivaltaan ...”.

Lisäksi ympäristölupavastuualueet kiinnittävät huomiota 10 ja 11 §:ien väliseen suhteeseen/erottamiseen toisistaan. Sekä laki- että perustelutekstin pitää olla yksiselitteinen sen osalta, mistä etusijahankkeesta kulloinkin on kyse ja mitkä säännökset kyseistä hanketta koskevat.

11 § Eräiden vihreän siirtymän hankkeiden määräaikainen etusija

Edellä 10 §:n kohdalla mainittujen seikkojen lisäksi AVI:n ympäristölupavastuualueet ehdottavat, että 11 §:ssä säädettäisiin lupaviranomaisen mahdollisuudesta poistaa hankkeelle myönnetty etusija perustellusta syystä.

4 luku Eräiden lupamenettelyiden yhteensovittaminen

12 § Yhteensovittettavat lupamenettelyt

AVI:n ympäristölupavastuualueet toteavat yleisesti eräiden lupamenettelyjen yhteensovittamista koskevasta pykäläluonnoksista, että kuvatus yhteensovittavan menettelyn käytännön toteutukseen liittyy haasteita Lupa- ja valvontaviraston ja Tukesin järjestelmien eroavaisuuksien vuoksi ja perusteluista saa liian positiivisen kuvan järjestelmien yhteensopivuudesta. Järjestelmäkehityksessä ei ole myöskään tapahtunut tai lähiaikoina tapahtumassa sellaista edistymistä, mikä mahdollistaisi sujuvasti sähköisesti yhteensovitetun käsittelyn siten kuin 4 luvun pykälät sen kuvaavat ilman merkittävää lisätyötä viranomaisille, erityisesti yhteensovittavalle viranomaiselle.

Nykyisin toimivaltaisilla viranomaisilla on omat lupien käsittelyjärjestelmänsä (aluehallintoviraston sähköinen ympäristölupien käsittelyjärjestelmä ja Tukesilla omia vastaavia järjestelmiä). Tämä tilanne ei mahdollista esimerkiksi täydennyspyyntöjen tai vastinepyyntöjen lähettämistä yhdellä viestillä/yhdessä: yhteensovittavalla viranomaisella ei ole pääsyä Tukesin lupien käsittelyjärjestelmään tai asianhallintajärjestelmään eikä yhteisenä luokkuna (sähköisenä yhteyspisteinä) toimiva Luvat- ja valvonta -järjestelmä sisällä varsinaista lupakohtaista hakemustietoa tai teknisiä ominaisuuksia sen käsittelyyn. Hakemustieto on toimivaltaisten viranomaisten järjestelmissä datana/kenttinä, jotka pitää esimerkiksi täydennystilanteessa avata molemmista järjestelmistä käsin erikseen täydennettäväksi asiakkaalle. Asiakas vastaavasti asioi erikseen molemmissa järjestelmissä toimittaessaan tietoa ja vastatessaan pyyntöihin. Täydennyspyynnöt voidaan sopia lähetettäväksi samanaikaisesti, mutta järjestelmien aiheuttamien rajoitteiden takia ei ole teknisesti mahdollista, että Lupa- ja valvontavirasto pyytäisi täydennystä Tukesin puolesta, jos halutaan hyödyntää sähköisiä käsittelyjärjestelmiä.

Koska yhteensovittamismenettelyn tavoitteena olisi erityisesti nopeuttaa käsittelyä, tulisi yhteensovittavissa lupamenettelyissä pystyä hyödyntämään täysimääräisesti käytössä olevien sähköisten lupien käsittelyjärjestelmien ominaisuuksia. Nyt esitettyjen pykälien mukainen menettely edellyttää runsaasti esimerkiksi asiakirjojen lähettämistä (hakemusasiakirjat/muistutukset/lausunnot) sähköpostilla viranomaisesta toiseen, mikä ei edistä sujuvaa sähköistä asiointia vaan lisää merkittävästi viranomaisten hallinnollista kuormaa verrattuna tavanomaiseen lupamenettelyyn ilman yhteensovittamista. Teknisiä integraatiota ja merkittäviä muutoksia tarvittaisiin myös toimivaltaisten viranomaisten asianhallintajärjestelmiin, jotta lupakäsittelyyn liittyvät asiakirjat kuten hakemukset, muistutukset ja lausunnot siirtyisivät niihin sujuvasti, ilman tarpeetonta ja käsittelyä viivästyttävää lisätyötä.

13 § Yhteensovittavien hakemusten käsittelyaika

Kuten edellä todettu 7 §:n kohdalla, AVI:n ympäristölupavastuualueet kiinnittävät huomiota käsittelyajan arvioinnin haasteisiin heti hakemuksen tultua vireille. Lisäksi pyydetään selventämään, mikä käytännössä on ero esitetyn 13 §:n 1 momentin ja 2 momentin välillä. Vaikka momentit perustuvat voimassa olevaan lainsäädäntöön, on tarpeen pohtia, ovatko nämä molemmat tarpeellisia ottaen huomioon myös 7 §.

Lakiehdotuksen 13–16 §:n perusteella lupamenettelyjä yhteensovittava viranomainen on Lupa- ja valvontavirasto. Yhteensovittavalle viranomaiselle kuuluu esitetyn lain mukaan tehtäviä (muun muassa tilaisuus täydentää hakemusta, lausuntopyynnöt, kuulutukset), jotka voimassa olevan lainsäädännön mukaan kuuluvat lupaviranomaiselle. Kuten edellä on tuotu esille, olisi selvyden vuoksi tarpeen osoittaa nyt kyseessä olevassa laissa selvästi tehtävät kullekin viranomaiselle erikseen, kuten on tehty voimassa olevassa yhteensovittamislaissa, ja täsmentää, onko esimerkiksi yhteensovittava viranomainen Lupa- ja valvontaviraston toimivaltainen lupaviranomainen. Uuden Lupa- ja valvontaviraston tehtäviä organisoitaessa on varmistettava, että ratkaisukokoonpanojen riippumattomuus säilyy, vaikka täydennys- ja lausuntopyyntöjä, niille asetettuja määräaikoja, kuulutuksia ym. hoitaisikin joku muu, yhteensovittavaksi viranomaiseksi määrätty taho.

14 § Hakemuksen täydentäminen sekä hakemuksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

AVI:n ympäristölupavastuualueiden näkemyksen mukaan lakiehdotuksen 14 §:n perusteluissa on virheellisesti todettu, että yleensä täydennystä yksittäiseen lupahakemukseen pyydetään toimittamaan kahden viikon kuluessa (s. 113). Ympäristölupavastuualueet korostavat, että täydennyksen toimittamiselle varattava aika on täysin asiakohtaista sekä täydennyksen tarpeen laadusta ja laajuudesta riippuvaa. Useimmiten lähtökohtana on noin kuukauden täydennysaika. Kuten perusteluissa on todettu, hakijalle on varattava kohtuullinen määräaika, eikä perusteluissa ole tarpeen ottaa tarkemmin kantaa täydennykselle varattavan ajan pituuteen. Asiassa on otettava huomioon myös hallintolain 33 §.

Lisäksi ympäristölupavastuualueet ehdottavat 14 §:n 1 momenttia muutettavan seuraavasti: ”Toimivaltainen lupaviranomainen ilmoittaa yhteensovittavalle viranomaiselle, miltä osin ja missä ajassa lupahakemusta on täydennettävä.” Yhteensovittaminen voidaan Lupa- ja valvontavirastossa järjestää muutenkin kuin lupaviranomaisen toimesta, mutta täydennystarpeet ja siihen varattavan ajan ilmoittaisi lupaviranomainen.

Ympäristölupavastuualueet tiedustelevat, että onko tarkoitettu sekä 14 §:n 3 momentin että 16 §:n 3 momentin osalta, että kaikissa tilanteissa sovelletaan menettelyn osalta ympäristönsuojelulakia, myös jos kyseessä on esimerkiksi sellaisen hankkeen, johon sovelletaan vesilain mukaista menettelyä, ja jonkin Tukesin toimivaltaan kuuluvan lupahakemuksen yhteensovittaminen.

5 luku Yhteiskäsittely

17 § Lupahakemusten yhteiskäsittely

AVlen ympäristölupavastuualueet esittävät, että yhteiskäsittelyä koskevat ympäristönsuojelulain ja vesilain säännökset pidettäisiin nykyisellään ja nyt kyseessä olevassa laissa viitattaisiin näihin. Esitettyjä muutoksia sekä säännösten kumoamisia taikka niiden vaikutuksia ei olla perusteltu ja arvioitu riittävällä tavalla. Esitetty 17 § muuttaisi nykyistä sääntelyä ja mahdollisesti muuttaisi myös yhteiskäsittelyn tulkintaa ja soveltamisalaa, vaikka perusteluissa on esitetty, että merkittäviä sisällöllisiä muutoksia ei tehdä, ja säännöksessä on annettu mahdollisuus poiketa yhteiskäsittelystä erityisistä syistä. Esimerkiksi nykyisen ympäristönsuojelulain 47 §:ssä säädetään vesien pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa koskevan ympäristölupahakemuksen sekä samaa toimintaa koskevan vesilain mukaisen lupahakemuksen yhdessä käsittelyssä, kun taas esitettyssä 17 §:ssä puhutaan yleisemmin samaa toimintaa tai hanketta koskevista lupahakemuksista. Mikäli lain sisältöä ja soveltamista on tarkoitus muuttaa, pyydetään tämä toteamaan perusteluissa selvästi ja arvioimaan sen aiheuttamat vaikutukset.

Ympäristölupavastuualueet ehdottavat 4 momentin muotoiluksi selkeyden vuoksi seuraavaa: "Vesilain 4 luvun 12 §:ssä tarkoitetuista suoja-alueääräyksistä poikkeaminen vireillä olevan ympäristölupa-asian yhteydessä ratkaistaan samalla päätöksellä kuin ympäristölupa-asia."

18 § Yhteiskäsittelyssä noudatettava menettely

AVlen ympäristölupavastuualueet kiinnittävät huomiota siihen, että vesilain tai ympäristönsuojelulain mukaiseen lupahakemusmenettelyyn kuuluva julkinen kuuleminen ei välttämättä sovellu hyvin luonnonsuojelulain mukaisille asioille, joihin keskeisenä osana voi liittyä esimerkiksi uhanalaisten lajien esiintymispaikkatietoja.

6 luku Asioiden ratkaiseminen

19 § Ratkaisukokoonpanot

AVlen ympäristölupavastuualueet toteavat aiempaan viitaten, että 6 luvun soveltamisalaa on syytä käsitellä esityksessä tarkemmin, jottei se jäisi lakiehdotuksen 3 §:n perustelujen varaan. Soveltamisalan tulee kattaa kaikki valtion ympäristölupaviranomaiselle tai vesilain mukaiselle lupaviranomaiselle lainsäädännössä säädettyt tehtävät. Kuitenkin lakiehdotuksen 19 §:n 1 momentin mukaan sitä sovellettaisiin vain lupa-asoiden ratkaisemiseen. Tämä ei vastaa nykyistä sääntelyä, mutta muutosta ei ole perusteltu eikä sen vaikutuksia esimerkiksi asianosaisten ja toiminnanharjoittajien oikeusturvaan ole arvioitu. Kuten jo 3 §:n kohdalla on todettu, lupaviranomaisen käsiteltäväksi säädetty myös muita hakemusasioita. Esitetyn perusteella nämä tehtävät jäisivät kokonaan säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle. Toisaalta muutoksia ei esitetä ympäristönsuojelulakiin tai vesilakiin tältä osin (esimerkiksi vesilaki 14 luku 4 §). Jää siten epäselväksi, onko kuitenkin tarkoitettu, että 19 § koskee kaikkia lupaviranomaisen ratkaistavaksi säädettyjä asioita. Mikäli näin on, pyydetään 19 §:n 1 momenttia muuttamaan siten, että lupa-

asioiden sijaan puhutaan esimerkiksi hakemusasioista. Sen sijaan ympäristölupavastuualueet vastustavat esitettyä muutosta, mikäli soveltamisalaa on tarkoitus rajata edellä mainitulla tavalla. Myös muut kuin lupa-asiat vaativat laajaa asiantuntemusta.

Lisäksi ympäristölupavastuualueet ehdottavat, että toiminnan yhdenmukaisuuden vuoksi soveltamisala olisi nykyistä laajempi siten, että siihen kuuluisivat pääsääntöisesti ainakin kaikki sellaiset asiat, joista tehdään valituskelpoinen päätös. Ympäristölupavastuualueet arvioivat, että myös niissä on tarve vastaavalle riippumattomalle ja riittävän laaja-alaisen asiantuntemuksen omaavan kokoonpanon tekemälle käsittelylle. Näitä ovat ainakin ympäristönsuojelulain mukaiset hallintopakkoasiat, yhteiskäsittelyn ulkopuolelle jäävät luonnonsuojelulain 66 ja 83 §:ssä tarkoitettua poikkeusta koskevat hakemukset ja ympäristönsuojelulain 136 §:n mukaiset päätökset pilaantuneen maaperän puhdistamisesta. Kyseiset asiat ratkaistaan nykyisinkin esittelystä, mikä vastaa yhden ratkaisijan kokoonpanoa. Tätä käsittelytapaa tulisi harkita sovellettavaksi myös muissa laaja-alaisissa ja laajaa asiantuntemusta edellyttävissä tehtävissä, esimerkiksi YVA-menettelyissä.

7 luku Erinäiset säännökset

21 § Tiedonsaantioikeus

AVlen ympäristölupavastuualueet pitävät hyvänä pykäläluonnoksessa käytettyä termiä ”toimivaltainen viranomainen”, kuten edellä todettu.

22 § Lupamaksut

AVlen ympäristölupavastuualueet viittaavat lakiehdotuksen 6 §:n kohdalla todettuun ehdotukseen koskien ennen hakemuksen vireilletuloa annettavan neuvonnan maksullisuutta, jos se ylittää selvästi hallintolain 8 §:ssä tarkoitettua maksuttoman neuvontavelvollisuuden. Hakemuksen käsittelyn aikana suoritettavat toimenpiteet, kuten tarkastukset ja neuvottelut, on nykyäänkin otettu huomioon arvioitaessa tarvetta lupamaksun korottamiselle. On kuitenkin myös paljon hankkeita, joiden osalta annetaan ennakkollista neuvontaa, mutta hankkeita koskevat hakemukset eivät koskaan tule vireille. Näissä tilanteissa suurikin työmäärä voi jäädä kokonaan maksuttomaksi.

23 § Voimaantulo

Lakiehdotuksen 23 §:n 4 momentissa on säädetty muutoksenhakutuomioistuimen palauttamista asioista. Ympäristölupavastuualueiden näkemyksen mukaan kirjoitusasussa on syytä huomioida, että asia voidaan palauttaa uudelleen käsiteltäväksi myös osittain.

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

44 a § Lupahakemuksesta ja arviointiselostuksesta kuuleminen

AVIen ympäristölupavastuualueet toteavat yleisesti lupahakemusten ja YVA-menettelyn yhteensovittamisen osalta, että lainsäädännössä tulee säilyttää mahdollisuus lupahakemusten ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn liittyvien menettelyjen ja tiedoksiantojen erillisyyteen. Yhdessä kuuleminen soveltuu tilanteisiin, joissa on vain yksi toteutusvaihtoehto. Käytännössä tämä toteutuisi parhaiten esitetyn vaihtoehdon 1 pohjalta. Perusteluissa voisi esittää, missä tilanteissa lupaviranomainen voi jättää yhteiskuulemisen tekemättä.

Laki vesilain muuttamisesta

-

Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

35 § Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

AVIen ympäristölupavastuualueet pitävät menettelyjen sujuvoittamisen näkökulmasta kannatettavana luonnonsuojelulain 35 §:n 3 momenttiin esitettyä Natura-arvioinnista annettavan lausunnon määräajan lyhentämistä kolmeen kuukauteen.

Ympäristölupavastuualueet katsovat, että esitetyn luonnonsuojelulain 35 §:n perusteluissa viitatuista (s. 122–123) Lupa- ja valvontaviraston sisäisessä näkökohtien huomioimisessa käytettävästä kirjallisesta muodosta/menettelystä olisi syytä säätää laissa.

Lisäksi ympäristölupavastuualueet huomauttavat, että käytännössä on ollut myös tilanteita, joissa hakija on toimittanut päivitetyn/täydennetyn Natura-arvioinnin lupahakemuksen yhteydessä lupaviranomaiselle. Tällöin on ollut tarvetta sovittaa yhteen lupamenettelyä ja Natura-arviointimenettelyä. Tulisi harkita myös tällaisten tilanteiden huomiointi lainsäädännössä.

Edelleen ympäristölupavastuualueet nostavat esille, että esimerkiksi etenkin Pohjois-Suomessa on hyvin laajoja Natura-alueita, jotka ovat huomattavan monen kiinteistön omistajan hallinnassa. Tällaisia ovat esimerkiksi Tornion-Muonionjoen ja Ounasjoen Natura-alueet. Tältä osin lainsäädännössä tulisi siten säätää, että lausunto pyydetään siltä, jonka hallinnassa Natura 2000-verkoston kuuluva alue on ja jonka hallinnassa olevaan alueeseen vaikutukset kohdistuvat.

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta, VN asetusmuutosluonnos ympäristövaikutusten arvioinnista ja asetusmuutoksen muistio

-

Muut lakiehdotukset

-

Muut kommentit

-

Rantanen Sanni

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto - Ympäristölupavastuualue

(lausunto on aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueiden yhteinen)